

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ

Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICO-CHIRURGICA, *

QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS

*manè discutienda in Scholis Medicorum, die Martis quartâ
mensis Martii, Anno Domini M. DCC. LX.*

M. JOANNE-CLAUDIO MUNIER,

Consiliario Medico Regis Ordinario domûs Regiæ
Invalidorum, Doctore Medico, Præfide.*An tumoris Cancrofi radicibus ablatis regeneratio rursus Chirurgia tradenda?*

I.

CANCROSA M molem dixeris tumorem durum, inæqualem, diversæ figuræ, doloris sensu præditum, universi corporis partes glandulosas, mammarum imprimis afficientem. Diversos Carcinomatis agnosce gradus pro hujus diverso progressu atque majori mole. Incipiens seu nascentis Carcinoma vix ciceris adæquat magnitudinem, raròque nisi contractatione, aut compressione, aut divulsione doloris præbet sensum, tuncque occultus dicitur Cancer. Pro tumoris incremento, nervi, membranæ, vasa lymphatica, arteriæ, venæ, ultrâ modum distensa dolorem creant molestum qui pro adauctâ mole, cutis distensione & dilaceratione summum cruciatûs immanis gradum assequitur, tuncque horrenda visu, naribusque pro tetro fœtore intolerabilis fit Carcinomatatis aperti species. Ne vulneris simplicis aut ulceris indolem ex aperto Cancro speres. Oras sæpius recurvas, colorem lividum, carnes emortuas, fungosas sanguine, aut sanie diffuentes promit tumoris figura Cancrî fluvialis æmula, undique sparsas mittendo radices è cornuâ basi, quæ germen, enascentes. Cancrî causam evolvere summum opus; eam tollere radicibus non exiguus labor, quantumvis sagacis Medici consilio, quantumvis perito Chirurgus unâ consentientibus committatur curatio.

I I.

GLANDULARUM opus fecerere est. Dum liquida debitam fluiditatem, solida idoneam elasticitatem servant, integrum viget secretionis opus: pro liquidorum viscidâ aut concretâ crasi, pro vasorum imminutâ vel adauctâ sive laxiori aut rigidiori elasticitate, glandularum infarctus fit & obstructio. Quænam fuerit utrorumvis vitii causa asserere arduum, quæ tamen qualis quantaque sit à rerum non naturalium abusu, nisi à nativo solidorum vitio repetenda; glandularum infarctûs obstructio soboles, quæ nisi resolutione aut suppuratione terminata, schirrum parit. Schirrus tumor durus renitens, doloris expertus quem non rarò, maximè in visceribus in eodem statu constantem ad ultimum vitæ terminum in plerisque innoxie observabis. Partium externarum schirrum potius in Cancrum facessere quàm internarum constat experientiâ. A partium texturâ infirmiore, à vasorum minore diametro, à lentiore quàm in partibus intimis liquidorum motu schirrum oriri & probabile est, & verisimile. De Cancrî genuinâ

* Anno 1750.

A

causâ tum veterum, tum Chymicorum opinio nihil nisi verba, & utrorumque funditus ruit systema quod effectus pro causâ statuit. Carcinomatis originem cognoscere cupis? Mechanismum evolve ex cujus violatis legibus Cancrî causam & originem mox dignosces. Hujus causam aliam externam, aliam internam nemo nescit. Pro ictu vel casu, aut violentiori compressione glandulis mammarum inflicti, vasorum elater debilior diameterque fit minor quàm ut succo secernendo facilis pateat aditus, transitulque liber. Unde ejusdem succi mox fit stagnatio, concretio, induratio, quæ Cancrî, ut aiunt, germen, ubi maxime pro liquido stagnanti sic intumescunt glandulæ & indurescunt, ut nervorum atque vasorum lymphaticorum propagines velut strangulatæ suum muneri exequendo impares factæ, molem constituent novam quæ pro sanguinis ad eam jugi appulsu & stagnatione crescendo, partium vicinarum membranas & nervos distendit, hinc acutus doloris sensus, vigilæ, febris, appetitus prostratio, aliaque symptomata quæ graviora pro tumoris incremento, cutis distensione majori tandemque dilaceratione, quæ Cancrî aperti complementum est. Cancrum igitur glandularum, vasorum lymphaticorum nervorumque compaginem in massam informem albicantem, corneam, motus expertem, immutatam agnosce. Non alias subit leges Cancerosus tumor ab internâ causâ progenitus: succi glandulosi stagnatio seu à laxiori, seu à rigidiori elasticitate vasorum, seu à viciidiori aut concretâ nimis liquidorum crassi glandulas infarciendo, pro succi stagnantis conditione earum structuram sensim mutat, undè canerosus tumor solâ Chirurgi manu curabilis.

I I I.

TUMORIS cujuscumque terminus vel resolutio, vel suppuratio, vel induratio. Qui arte aut ipsamet naturâ resolvitur non sine periculo novi in partem nobiliorum decubitus; hinc non immeritò suppuratio resolutioni anteponenda. Qui neque suppuratione, neque resolutione solvitur tumor, indurescit schirri aut scrophularum naturam induendo longo & tædio remediorum apparatu, raròque sanabilis. Qui remediorum eludit vires, solius naturæ beneficio, legitimâ victus ratione suffultæ committendus; aliàs medicamentorum vi exagitatus, Carcinomatis induet genium soli arti Chirurgicæ tradendi. Duplici methodo Cancerosus tumor auferitur, causticis nempe aut ferro; causticis cujuscumque sint generis & energicæ, quantumvis hærum vel obtusa vel temperata vis, ferrum præponendum. Doloris reverà minùs ferro creant, at sæpiùs renovant, febrem invehunt, liquidorum solvunt crasim, undè diarrhæa ut plurimum lethalis; nervos sollicitant, adigunt in spasum: curatio tandem diuturnior, & sæpissimè propter virium prostrationem deferenda. Ferrum reverà dolorem creat & acutum, sed breviori temporis spatio finiendum. Quânam methodo rumorem Cancrosum marmæ, verbi gratiâ, auferre debeat Chirurgus jam nulla hæsitandi ratio, veterum nec non quorumdam recentiorum ut potè crudeliori longiorique jam obsoletâ methodo. Sic in mammâ excidendo Carcinomate se gerit Chirurgus; postquàm nullas appendices radices dictas interius divagantes, tumoremque suprâ muscolum pectoralem veluti fluctuantem observavit, ægotantem in sedili collocat, brachium lateris affecti abducit retrorsum & extendit ut suprâ muscolum pectoralem magis emineat tumoris moles & basis; mox sinistra manu apprehendit tumorem & attollit quem infrâ basim dextrâ, circumcidit scalpelo paulò latiori, brachiumque ægotantis ante operationem abductum mox jabet ad latus & antorsum abduci, ut faciliùs partibus relaxatis subtus tumoris basim digitos imittendo quidquid corruptum, quidquid à glandularum nativâ indole alienum; quidquid fungosum, durum, & si quæ sint appensa stamina seu radices, ultrâ quantum potest harum propagines, digitis aut scalpello eximat; nec corpori cellulari, neque ipsimet musculi pectoralis membranæ parcendo. Operatione peractâ sanguinem aliquandiu fluere finit, & uberius affluentem linteolis carptis & plumaceolis superpositis manu contentis, & gradualis pressione cohibet, quæ si impar, aquâ aluminosâ plumacolos intingit; tandem, si fuerit opus, vasis injicit ligaturam. Sanguine cohibito plu-

maceolos linteolaq^{ue} sicca imponit; ut superflus sanguis & humiditas absumantur. Diē sequenti, nisi plumaceoli nimium adhaerint, prior, quem vocant, tollitur apparatus, vulnusque uti simplex vulnus plumaceolis digestivo balsamico intinctis curatur, tandemque majori in his, in illis minori temporis spatio ad cicatricem ducitur. Quæ perfecta dici meretur nisi nova Carcinomatis succedat germinatio quam denuo Chirurgia tradere piaculum.

I V.

NOVI Carcinomatis nova germinatio latentis causæ effectus. Num à solidorum; num à fluidorum vitio? Utraque suis argumentis opinio constat, unde nova dubitandi ratio; at qui rem penitus & absque præjudiciis inquireret aliquid ignotum & singulo individuo proprium fatebitur. At, inquires, Medici juris est rerum causas dignoscere, aliàs in praxi nullo fretus principio, nullo ductus filo, more cæci titubans deerabit, solique fortunæ felicitis casus, si quis fuerit, tribuetur honos. Error aut superbia! Rerum causas non nisi ab effectibus novisse homini datum, è quibus suam agendi normam mutuatur. Singulo individuo quid proprium inesse quæcunque sensibus obvia satis apertè declarant. Undenam tanta homines inter vultus, vocis, gestus, animi pathematum diversitas atque discrepantia? Non solum in externo habitu, eam diversitatem reperies; in interiori eandem observabis; hinc appetitus circa alimenta varia diversitas. Cibis qui in hoc alimoniam suppeditat, in illo nauseam movet, in alio cathartici vices supplet & non rarè eadem quæ toxicum invehit symptomata. Ex medicamentorum usu & effectibus idem judicaveris. Radix Brasiliensis dysenterix remedium specificum, in casum pluribus adhibetur, quos medicamenta aliis benè multis damnosa aut saltem inutilia feliciter curant. Cortex Peruvianus nunquam satis ad febres intermittentes curandas laudandum remedium, aliquando invito prudentis & in praxi versatissimi Medici consilio sine ullo felici eventu, imò nonnunquam cum febris exacerbatione usurpatur, quæ à medicamentis minoris energix, minusque febrium intermittentium naturæ accommodatis radicitus solvitur. Quid tandem mirum quòd incasum usurper hydragirus cujus in lue veneret radicitus curandà virtus ab omnibus practicis tanquam verum solumque remedium celebratur? Quot tamen hominum millia hujus remedii vires saltem inutiles experti quamvis ter quaterve vel ab exercitatissimis in hoc adhibendo remedio viris methodicè fuerit adhibitum? Undenam eà effectuum diversitas nisi à quâdam & individuali liquidorum crasi quam nec ratione, nec experientiâ nisi fortuità Medicus dignoscit. Non igitur mirum in Carcinomatis *regeneratione*, nihil à cæteris effectibus diversum quorum intimiores causas potius ex effectibus subodorari quàm dignoscere valet hominis sagacitas.

V.

CARCINOMA, forsitan inquires, primitus genitum non magis operationem Chirurgicam exigit quàm carcinoma renascens, cujus causa eadem, quæ ignota, propria individuo & inexpugnabilis, quod innuit Hippocrates aph. 38. Sect. VI. *quibus canceri o culti sunt non curare melius est, curati enim citò perunt.* Carcinoma ab individuali liquidorum crasi vitiatà exortum, iisdem symptomatibus signisq^{ue} stipatur quibus Carcinoma à causa communi progenitum solumque ab effectibus seu regeneratione sua ignotam antea profert indolem, proindeque in eo casu humanitati repugnat opem pluribus non solum innoxiam sed & utilem denegare: at instas, harum nulla quibus excisum carcinoma convaluit, imò citò perit: & si quædam radicitus curata, tumorem schirrosus potius quàm cancerosum credas. Resque innumeris exemplis confirmatur. At quis asserere auit tumorem excisum non fuisse ab individuali causâ natum? Quisnam de omnibus circumstantiis, seu ante operationem seu in ipsâmet operatione, seu post peractâ satis monitus, utrum verbi gratiâ, ante operationem ægotans diætâ tenuem, humidam, dulcem partium, phlogosi præcavendæ idoneam observavit. Utrum Chirurgus suum opus, ut par est, absolvere potuerit, utrum in vulneris curatione Chirurgus, aut ipsa-

4
 met ægrotans nihil peccaverit, utrùm tandem post perductum ad cicatricem vulnus, longo temporis spatio de diætâ & medicamentis in tali casu requisitis religiosè Medici consilio obtemperaverit? Schirrus à carcinomatis mole nimium discrepat quàm ut practicis illudat, Schirrosus tumor glandularum induratarum vasorumque cujuslibet generis compago; Cancrosus, albicans cornea moles, nullius figuræ tenax, in quâ nec glandularum, nec vasorum cujuslibet generis rudimenta, Dubitas? Tumorem excisum cultro anatomico seca, nihil aliud observabis. Innumeræ mulieres, aut pro rerum naturalium abusu, aut aliâ quâvis de causâ periëre. Quid inde? Num ideò quodvis carcinoma soli naturæ aut potiùs morti tradendum insolubili. Plures post genuinum carcinoma ferro excisum secundâ utuntur valetudine, Medico satis ut, rebus ritè dispositis, aliis molis cancrôsæ suadeat excisionem, nihilque contrarium probat experientia: aliis quot hominum millia inter immanes cruciatus perirent qui lithiasi laborantes, Chirurgi repellerent manum, aliorum post operationem, defunctorum exemplo territi. Esto: at, iniquies, renascens carcinoma iisdem stipatum symptomatibus quibus primitus exortum, cum utriusque eadem causa sit & origo, eandem quoque curandi methodum, novam ideò operationem desiderat. Chirurgicæ operationis cujuslibet finis, morbi causæ ablatio vel saltem vitæ conservatio. Neutrum verò in renascentis carcinomatis seu caustici, seu ferro ablatione sperare licet, imò graviora inde symptomata, majus inde vitæ periculum. Causam morbi jam inexpugnabilis cognitam, aggredieris, ad quam debellandam media in usum revocas quæ pro alius deinceps regenerationis merù multò quàm in primâ operatione graviora. Hinc præter dolorem operationis comitem, animi mœror, vigiliæ, febribus, fastidium, virum deniquè prostratio, mortis præmaturæ prodromi.

Ergò tumoris Cancrosi radicibus ablatis regeneratio non rursum Chirurgia tradenda,

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

*M. Henricus-Michael Missa,
 Militarium Nosocomio-
 rum ad Regis exercitum
 Medicus.*

*M. Henricus Jacobus Mac-
 quart, Bibliothecæ Facul-
 tatis Præfectus designatus.*

M. Franciscus Mery,

*M. Joannes-Baptista Haët,
 rei Herbarie Professor de-
 signatus.*

*M. Theophilus de Borden,
 Eques, Nosocomii Regii &
 Militaris Bâregiensis Me-
 dicus designatus.*

*M. Guillelmus-Josephus de
 l'Epine, a-tiquus Facul-
 tatis Decanus.*

*M. Joannes-Nicolaus Mil-
 lin de la Courvenault.*

*M. Petrus-Abrahamus Pajon
 de Moncets, Eques, Socie-
 tatis Literariæ Catalau-
 nensis Socius.*

*M. Ludovicus-Hieronymus
 Cosnier.*

Proponebat Parisiis PETRUS-JOANNES-CLAUDIUS MAUDUYT
 DE LA VARENNE, Parisinus, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ
 Parisiensis Baccalaureus, A. R. S. H. 1760.

A SEXTA AD MERIDIEM.

Typis Viduæ QUILLAU, Universitatis & Facultatis Med. Typographi, 1760.